

СИЛАБУС КУРСУ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ДИДАКТИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ»

Освітній ступінь: другий (магістерський)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма: «Початкова освіта»

Кількість кредитів: 3 (90 год.)

Рік підготовки: 1, семестр 1

Компонент освітньої програми: нормативна

Дні занять: понеділок, 13.45–14.05, ауд. 331

Консультації: четвер, 14.00–15.00, ауд. 308а

Мова навчання: українська

Керівник курсу

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і
методики початкової та дошкільної освіти

Кодлюк Ярослава Петрівна

Контактна інформація: YP.Kodliuk@gmail.com + 38 097 3926136

Опис дисципліни

Мета вивчення курсу «**Актуальні проблеми сучасної дидактики початкової освіти**» полягає в тому, щоб ознайомити студентів із теоретичними основами організації навчального процесу у школі першого ступеня на засадах компетентнісного підходу; розкрити особливості діяльності вчителя та учнів у цьому процесі у контексті концепції «Нова українська школа»; поглибити знання магістрантів про форми, методи та засоби навчання молодших школярів в умовах особистісно орієнтованої парадигми освіти.

Структура курсу

Години (лек./практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
0/0	Тема 1. Предмет і завдання дидактики.	Знати основні етапи розвитку дидактики; дидактичні погляди засновників теорії початкового навчання, вітчизняну дидактичну спадщину та сучасні	Відповіді на запитання, виконання тестових завдань.

		дослідження в галузі теорії початкового навчання. Вміти трактувати основні категорії дидактики; усвідомлювати зв'язок дидактики з іншими науками, у т. ч. і з предметними методиками.	
2/2	<i>Тема 2. Процес навчання в початковій школі.</i>	Розуміти сутність процесу навчання; знати основні ознаки особистісно орієнтованого навчання, структуру навчальної діяльності, основні ланки процесу навчання, функції навчання, шляхи формування в молодших школярів позитивних мотивів навчання.	Відповіді на запитання, виконання тестових завдань, аналіз педагогічних ситуацій.
0/0	<i>Тема 3. Закономірності і принципи навчання.</i>	Знати закономірності процесу навчання та вміти їх характеризувати; знати дефініції понять «принцип навчання» і «правило навчання», класичні й авторські принципи навчання та вміти їх характеризувати.	Відповіді на запитання, виконання тестових завдань, аналіз педагогічних ситуацій.
2/2	<i>Тема 4. Зміст початкової освіти.</i>	Знати сутність поняття «зміст освіти», елементи змісту освіти; розуміти сутність основних концепцій змісту освіти; усвідомлювати сутність компетентнісного	Відповіді на запитання, виконання тестових завдань, аналіз навчальних планів для початкової школи і

		підходу у формуванні змісту початкової освіти; вміти характеризувати документи, у яких реалізується зміст освіти в початковій школі.	навчальних програм.
0/2	Тема 5. Підручник для школи першого ступеня.	Усвідомлювати двоєдину сутність підручника; знати і вміти характеризувати функції та основні структурні компоненти підручника; диференціювати поняття «варіативні підручники» та «альтернативні підручники»; знати класифікацію шкільних підручників за змістом освіти; знати сутність комплексного підходу до аналізу підручників для початкової школи.	Відповіді на запитання, виконання тестових завдань, аналіз підручників для початкової школи.
2/2	Тема 6. Методи навчання.	Розуміти поняття «методи навчання»; знати різні підходи до класифікації методів навчання, у т. ч. за джерелом здобуття знань; знати та вміти використовувати різні види роботи з підручником; знати особливості використання проблемного, програмованого та диференційованого навчання молодших школярів; знати	Відповіді на запитання, виконання тестових завдань, аналіз конспектів уроків.

		класифікацію інтерактивних методів навчання та вміти їх використовувати;	
0/2	<i>Тема 7. Форми організації навчального процесу.</i>	Знати основні ознаки, які характеризують організаційні форми навчання, історію розвитку форм; знати і вміти характеризувати найважливіші форми організації навчального процесу в початковій школі; усвідомлювати відмінність між формами організації навчання та формами навчальної діяльності.	Відповіді на запитання, виконання тестових завдань.
2/4	<i>Тема 8. Урок у початковій школі.</i>	Знати класифікації уроків за різними ознаками (у т. ч. за дидактичною метою), сучасні підходи до класифікації уроків; вміти визначати макро- та мікроструктуру уроку; знати структуру уроків різних типів; вміти характеризувати основні етапи комбінованого уроку; знати дидактичні особливості уроків у першому класі, нестандартних та інтегрованих уроків; вміти здійснювати різні види аналізу уроку.	Відповіді на запитання, виконання тестових завдань, аналіз структури уроків різних типів.
0/2	<i>Тема 9. Контроль та оцінювання навчальних</i>	Усвідомлювати роль компетентнісного підходу в оцінюванні	Відповіді на запитання, виконання

	досягнень молодших школярів.	навчальних досягнень молодших школярів; знати функції та об'єкти контролю, дидактичні вимоги (принципи) до контролю за знаннями учнів, види і методи контролю, критерії та норми оцінювання, інтегровані рівні навчальних досягнень учнів; вміти використовувати різні форми педагогічної оцінки; знати сутність формувального оцінювання; вміти формувати в молодших школярів конкретні способи самоконтролю.	тестових завдань, аналіз педагогічних ситуацій.
2/2	<i>Тема 10.</i> Розвивальний характер навчання в сучасній початковій школі.	Знати положення Л. С. Виготського про два рівні розвитку дитини; усвідомлювати сутність розвивального навчання, знати його основні ознаки; вміти аналізувати основні концепції розвивального навчання; знати компоненти розвивального навчання та шляхи їх реалізації в навчальному процесі початкової школи; усвідомлювати сутність загальнонавчальних умінь і навичок як	Питання, тестові завдання, аналіз навчальних завдань розвивального спрямування

		основи формування уміння вчитися – ключової компетентності початкової освіти, знати програму «Формування загальнонавчальних умінь і навичок».	
0/2	<i>Тема 11.</i> Реформування початкової ланки освіти у контексті концепції «Нова українська школа».	Знати концептуальні засади реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», Державний стандарт початкової освіти; розуміти підходи до інтегрування змісту початкової освіти; знати шляхи забезпечення формувального оцінювання в початковій школі. Знати основні положення Закону України «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.).	Відповіді на запитання, виконання тестових завдань, підготовка усних повідомлень.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
Інтегральна компетентність.	Здатність компетентно розв'язувати різноаспектні комплексні задачі і проблеми в галузі початкової освіти у виробничих ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог
ЗК 3	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Мати потребу вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; самостійно набувати і використовувати нові знання і уміння
ФК 2	Здатність і готовність проектувати та застосовувати сучасні педагогічні технології забезпечення оптимальних умов пізнавальної діяльності дітей молодшого шкільного віку, аналізувати та оцінювати різноманітні психолого-педагогічні, методичні фактори, передбачати можливі наслідки їх застосування
ФК 3	Здатність організувати навчально-пізнавальну діяльність молодших школярів, організовувати їхню самостійну, пошукову роботу, розробляти навчально-методичні матеріали щодо покращення якості роботи та професійної майстерності
ФК 4	Здатність і готовність застосовувати сучасні методи, технології, прийоми, засоби навчання у сфері початкової освіти, опираючись на знання з психолого-педагогічних дисциплін, предметних методик

Літературні джерела

1. Амонашвили Ш. А. В школу – с шести лет / Ш. А. Амонашвили. – М. : Педагогика, 1986. – 176 с.
2. Бабанский Ю. К. Методы обучения в современной общеобразовательной школе / Ю. К. Бабанский. – М. : Просвещение, 1985. – 208 с.
3. Баранов С. П. Сущность процесса обучения / С. П. Баранов. – М. : Просвещение, 1981. – 143 с.

4. Бібік Н. Компетентність і компетенції у результатах початкової освіти / Н. Бібік // Початкова школа. – 2010. – № 9. – С. 1–4.
5. Бібік Н. М. Формування пізнавальних інтересів молодших школярів / Н. М. Бібік. – К. : Віпол, 1998. – 200 с.
6. Бібік Н. М. Формування предметних компетентностей в учнів початкової школи: монографія / Н. М. Бібік, М. С. Вашуленко, В. О. Мартиненко та ін. – К. : Педагогічна думка, 2014. – 346 с.
7. Бондар В. І. Дидактика / В. І. Бондар. – К. : Либідь, 2005. – 263 с.
8. Гносеологическое обоснование методов начального обучения : сб. науч. трудов / отв. ред. С. П. Баранов. – М. : МГПИ им. В. И. Ленина, 1984. – 122 с.
9. Державний стандарт початкової загальної освіти // Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти. 1–2 та 3–4 класи. – К. : видавництво «Світоч», 2019. – С. 4–29.
10. Дидактика современной школы / под ред. В. А. Онищука. – К. : Рад. школа, 1987. – 351 с.
11. Дидактика средней школы / под ред. М. Н. Скаткина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Просвещение, 1982. – 319 с.
12. Дидактико-методичне забезпечення контролю та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів на засадах компетентнісного підходу : монографія / О. Я. Савченко, Н. М. Бібік, Т. М. Байбара та ін. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 192 с.
13. Дмитриев А. Е. Дидактика / А. Е. Дмитриев, Н. И. Фатеева, М. Р. Львов. – М. : Прометей, 1990. – 202 с.
14. Казанский Н. Г. Дидактика (начальные классы) / Н. Г. Казанский, Т. С. Назарова. – М. : Просвещение, 1978. – 224 с.
15. Кодлюк Я. П. Дидактика початкової школи: практичний курс : навчально-методичний посібник / Я. П. Кодлюк. – Тернопіль : Астон, 2013. – 160 с.
16. Кодлюк Я. Дидактична система О. Я. Савченко / Я. Кодлюк // Науковий простір академіка Олександри Савченко / упоряд.: Я. П. Кодлюк, Т. Я. Довга, Л. М. Заліток, О. С. Покусова ; за ред. Я. П. Кодлюк. – К. : Богданова А. М., 2012. – С. 224–235.
17. Кодлюк Я. П. Ключові компетентності у змісті підручників для початкової школи / Я. П. Кодлюк // Проблеми сучасного підручника. – 2016. – Вип. 17. – С. 182–191.
18. Кодлюк Я. Суб'єктність молодшого школяра в навчальній діяльності / Я. Кодлюк // Початкова школа. – 2013. – № 1. – С. 6–9.
19. Кодлюк Я. П. Теорія і практика підручникотворення в початковій освіті / Я. П. Кодлюк. – К. : Інформаційно-аналітична агенція «Наш час», 2006. – 368 с.
20. Кодлюк Я. П. Робота з підручником на уроках у початковій школі / Я. П. Кодлюк, О. Я. Янченко ; за ред. О. Я. Савченко. – К. : Наш час, 2009. – 104 с.

21. Концептуальні засади реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://base.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2016/10/konczepczyia.pdf> (дата звернення 16.11.2017). – Назва з екрана.
22. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г. С. Костюк. – К. : Рад. школа, 1989. – 608 с.
23. Куписевич Ч. Основы общей дидактики / Ч. Куписевич. – М. : Высшая школа, 1986. – 368 с.
24. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
25. Оконь В. Введение в общую дидактику / В. Оконь ; пер. с польск. ; Л. Г. Канкуневича, Н. Г. Горина. – М. : Высшая школа, 1990. – 382 с.
26. Онищук В. О. Типи, структура і методика уроку в школі / В. О. Онищук. – К. : Рад. школа, 1973. – 159 с.
27. Педагогика / под ред. С. П. Баранова, В. А. Сластенина. – 2-е изд., доп. – М. : Просвещение, 1986. – 336 с.
28. Пометун О. Активні й інтерактивні методи навчання: до питання про диференціацію понять / О. Пометун // Шлях освіти. – 2004. – № 3. – С. 10–15.
29. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2012. – 504 с.
30. Савченко О. Компетентнісна спрямованість нових навчальних програм для початкової школи / О. Савченко // Початкова школа. – 2012. – № 8. – С. 1–6.
31. Савченко О. Я. Мета і результат уроку в контексті компетентнісного підходу / О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2015. – № 3. – С. 10–15.
32. Савченко О. Я. Організація роботи учнів з підручником / О. Я. Савченко, Я. П. Кодлюк // Навчання і виховання учнів 2 класу : методичний посібник для вчителів / упоряд. О. Я. Савченко. – К. : Початкова школа, 2003. – С. 109–124.
33. Савченко О. Я. Реформування змісту початкової освіти / О. Я. Савченко // Початкова школа. – 1996. – № 1. – С. 4–8.
34. Савченко О. Я. Сучасний урок: суб'єктність навчання і варіативність структури / О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2011. – № 9. – С. 11–15.
35. Савченко О. Я. Сучасний урок у початкових класах / О. Я. Савченко. – К. : Магістр-S, 1997. – 256 с.

Політика оцінювання

● **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт заборонено. Індивідуальні завдання перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями (не більше 20%).

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1. Усне опитування, виконання тестових завдань	20
Змістовий модуль 2. Усне опитування, виконання тестових завдань	20
Змістовий модуль 3. Усне опитування, виконання тестових завдань, виконання завдань практичного спрямування	15
ІНДЗ	15
Підсумкова контрольна робота	30